

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-3-84 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 05-49/702-190
Karar Tarihi : 28.7.2005

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler :Tuncay SONGÖR, Rifki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin
KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER: Ali İhsan ÇAĞLAYAN, Osman Tan ÇATALCALI

C. ŞİKAYET EDEN: -İnbar

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILAN:

20

-Neveksan Ekmek Fabrikası
Nevşehir

E. DOSYA KONUSU: Nevşehir il merkezinde faaliyet gösteren Neveksan Ekmek Fabrikası'nın 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Nevşehir il merkezinde faaliyet gösteren Neveksan Ekmek Fabrikasının kapasitesinden ve kendisine ait olan un, tuz fabrikaları ve maya bayiliğinden aldığı güçle diğer fırıncıları batırma tehdidi ile Nevşehir il merkezinde tüketilen ekmeklerin %70'ini üretir hale geldiği ve yeni bir fırın daha alarak tekel konumuna geleceği öne sürülmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 27.6.2005 tarih, 4379 sayı ile intikal eden başvuru üzerine düzenlenen 20.7.2005 tarih ve 2005-3-84/İİ-05-AİÇ sayılı İlk İnceleme Raporu 22.7.2005 tarih ve REK.0.07.00.00-110/195 sayılı Başkanlık Önergisi ile 05-49 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

40

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; şikayet edilen teşebbüsün ilgili pazarda hakim durumda olabileceği, dikey bütünleşmenin verdiği avantaj ve ölçek ekonomisi sayesinde rekabetçi fiyatlardan satış yaptığı, bu fiyat politikasından muhtemelen bir firmanın zarar gördüğü ancak iddiaların piyasanın rekabetçi yapısı kaynaklı gelişmeler olduğu göz önüne alındığında, 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilmesinin söz konusu olmadığı, başvuruya ilişkin olarak Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı dolayısıyla iddiaların reddinin gerektiği ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

50 Anılan başvuruda özetle; Neveksan Ekmek Fabrikası (Neveksan) ismiyle Nevşehir il merkezinde faaliyet gösteren şirketin, kapasite ve sermaye gücüne güvenerek rekabet tehdidi ile fırıncılar üzerinde tahakküm kurduğu, çatısı altında un, tuz fabrikaları ve maya bayiliğinin olmasının verdiği rekabet gücüyle fırıncıları batırma tehdidini yinelediği, Nevşehir il merkezinde tüketilen ekmeklerin %70'ini üretir hale geldiği, il merkezinden sonra ilçelere de el attığı, Ortahisar Belediye Başkanı'nı da etkisi altına alarak oradaki fırına da yaşama şansı vermediği, Derinkuyu, Tatların, Uçhisar, Ortahisar, Göreme gibi yerlere ekmek verdiği, söz konusu şirket yüzünden 4 yıldır ekmek fiyatlarının artmadığı, halihazırda 60.000 gün/adet olan kapasitesini bir fırını
60 daha alarak 100.000 gün/adet'e çıkaracağı iddia edilerek, söz konusu firmanın tekel konumuna gelmesinin önlenerek küçük işletmelerin kapanmasına engel olunması talep edilmektedir.

Yukarıda yer verilen iddialar incelendiğinde; şikayet edilen teşebbüsün gerek kapasite gerekse dikey bütünleşmenin verdiği avantajla, Nevşehir il merkezinde ve Kapadokya olarak bilinen turistik bölgede yer alan kasabalarda rekabetçi fiyatlardan ekmek sattığı, bunun sonucunda da bir ya da birden fazla fırının zor duruma düştüğü anlaşılmaktadır. Rekabetin doğası gereği, piyasaya zaman içinde daha kaliteli ve daha ekonomik çözümler sunamayan
70 teşebbüsler, rekabetçi diğer teşebbüsler tarafından piyasa dışına çıkarılırlar. Önemli olan piyasada küçük ya da büyük teşebbüslerin korunması değil, rekabetin korunmasıdır.

Şikayet edilen ekmek fabrikası hakkında daha fazla bilgi alabilmek için raportörler tarafından Nevşehir Ticaret Odası ve Nevşehir Esnaf ve Sanatkarlar Birliği'nin yetkilileri ile görüşülmüştür. Yapılan görüşmelerde özetle; Nevşehir il merkezinde günlük tüketilen ekmek miktarının yaklaşık 70.000 – 80.000 adet civarında olduğu, il merkezindeki en büyük fırının un ve tuz fabrikaları ile maya bayiliğine sahip olan Neveksan Ekmek Fabrikası
80 olduğu, aynı şirketin, Nevşehir Belediyesi'nin sahip olduğu ekmek büfelerini de kiraladığı, belediyenin büfelerinde ekmeği, Oda tarafından belirlenen tavan fiyatın altında bir fiyattan sattığı, çevre ilçelerin hepsinde de kurulu fırınlar olduğu gibi il merkezinde de sayıları 100'ün üstünde fırın olduğu, Neveksan'ın şehrin ihtiyacının %50-60'ını karşıladığı, ekmek fiyatlarının 2-3 senedir aynı olduğu, bununla birlikte bu zaman zarfında iflas nedeniyle kapanan fırın olmadığı ifade edilmiştir.

Üretim kapasitesi arttıkça ölçek ekonomisinden yararlanılmakta ve aynı ürünü üreten diğer rakiplere göre daha ucuz fiyattan satış yapmak mümkün hale
90 gelmektedir. Ekmek üretiminde maliyeti üretici bazında değiştiren en önemli etkenlerden biri fırın başına üretilen ekmek miktarı olup, işçilik giderlerinin ve genel işletme giderlerinin önemli bölümünü sabit maliyetler oluşturmakta, toplam ekmek miktarı arttıkça ekmek başına düşen maliyet azalmakta ve bu durum kapasitesini arttıramayan veya atıl kapasiteyle faaliyet gösteren fırınların maliyetini arttırmaktadır. Dolayısıyla, bir ekmek fabrikasının küçük fırınlara göre daha ucuz ekmek fiyatı belirlemesi ve diğerlerinin bundan şikayet etmesi doğal bir olgudur.

100

Yapılan görüşmeler ve elde edilen bilgiler değerlendirildiğinde, şikayet edilen fırının şehrin ekmek ihtiyacının %50-60'ını karşıladığı, Ticaret Odası tarafından belirlenen azami satış fiyatının altında ekmek fiyatı belirleyerek diğer fırınlarla rekabet ettiği, bu sayede 2-3 senedir ekmek fiyatlarının artmadığı, Neveksan'ın fiyat politikası yüzünden ve piyasanın rekabetçi işleyişi nedeniyle Ortahisar kasabasında muhtemelen bir fırının zarar gördüğü, ancak son 2-3 senedir iflas nedeniyle hiçbir fırının kapanmadığı anlaşılmaktadır.

110

J. SONUÇ

Şikayetin niteliğine, düzenlenen rapora göre; başvuru konusuna ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.